

Den italienske pianisten Ludovico Einaudi framfører sin «Elegy for the Arctic» på en miniplattform utenfor Svalbard. Musikkvideoen fikk stor oppmerksomhet. FOTO: EPA/PEDRO ARMESTRE/SCANPIX

På tynn is

2016 blir det varmeste året som noensinne er målt, og temperaturen stiger raskest i Arktis, der det også meldes om rekordlave mengder med havis. Godt nytt for norske oljeentusiaster som vil bore i nord – men alarmerende for klodens framtid.

■ JENS MARIUS SÆTHER

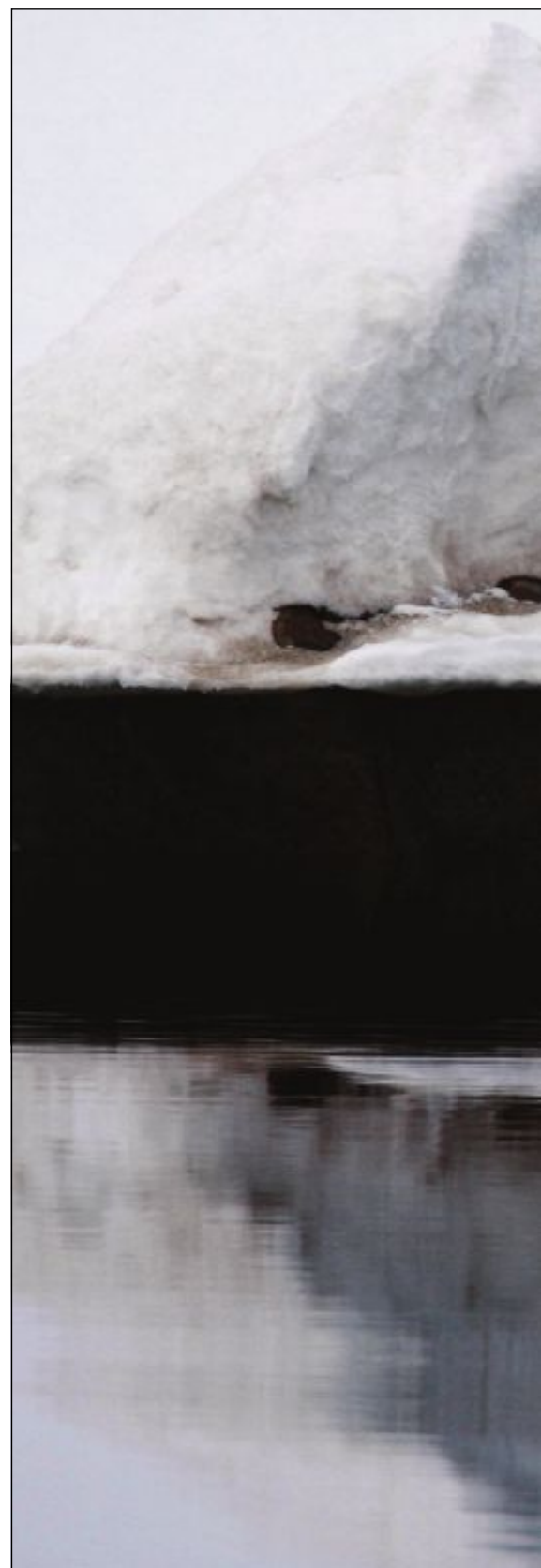

28 HELG: reportasje

Ingrid Onarheim og Lars Henrik Smedsrud ved Bjerknessenteret forsker på hvordan naturlige svingninger påvirker isutbredelsen i Arktis.
FOTO: BJERKNESSENTERET

Professor Dag O. Hessen er alvorlig bekymret for hva som vil skje med isen i Arktis og klimaet på kloden hvis klimagassutslippene bare fortsetter å øke.
FOTO: MIMSY MØLLER

Isbjørnen føder unger og jakter sel ved iskanten. Når isen

Ny måned, ny global varmere rekord. Slik har det vært måned etter måned etter måned. Juli markerte den fjortende måneden på rad med varmere rekord. Nivået av CO₂ i atmosfæren, som fører til global oppvarming, har også nådd nye høyder og aldri økt raskere enn i 2016. Peter Taalas, generalsekretær i World Meteorological Organization (WMO), gjorde det klart at vi lever i en svært uvanlig tid da han oppsummerte klimaåret så langt. For å understreke alvorret ble det påpekt at havisen i Arktis begynte å smelte rekordtidlig i år.

Absurd varmt. Redegjørelsen til generalsekretæren kom etter utallige alarmerende rapporter fra Arktis de siste månedene. Arktis varmes opp to til tre ganger raskere enn resten av kloden, og dette påvirker igjen utbredelsen av havis. Ifølge det amerikanske forskningscenteret National Snow and Ice Data Center (NSIDC) var isutbredelsen i mai den laveste som noen gang er målt denne måneden. Det ble også satt junierekord. Sammenlignet med gjennomsnittet de siste 30 årene, var området med havis i mai redusert med 1,5 millioner kvadratkilometer – noe som til-

svarer et areal på størrelse med Norden. Ismeltingen har vært særlig stor i Barentshavet. Det er først i september at isen når sin årlige minimumsutbredelse. Det er derfor for tidlig å si om 2016 blir et rekordår. Men en rekke klimaforskere mener det er all grunn til å rope varsku. Mark Serreze, direktør i NSIDC, kalte temperaturene som er målt i Arktis så langt i år som «absurd varmt».

Lys og varme. Ismeltingen i Arktis er blitt selve symbolet på at noe er alvorlig galt med klimaet på kloden. At isen som flyter på toppen av Polhavet blir borte i sommermånedene er dramatisk fordi det setter i gang en selvforsterkende prosess som gjør at klimaet endres både lokalt i Arktis og globalt. Når store havområder blir liggende isfrie om sommeren reflekteres mindre solstråling tilbake til atmosfæren, og mer varme absorberes i havet. Når dette skjer samtidig som nivået av klimagasser øker i atmosfæren, vil det fryse mindre is om vinteren. Hvis denne selvforsterkende prosessen fortsetter, er det ventet at Arktis en gang i midten av dette århundret vil ligge isfritt om sommeren. At

det fremdeles vil være is om vinteren i overskuelig framtid, har mindre å si siden det da er polarnatt i nord.

– Alle har kjent med håndflaten at en mørk flate er varmere enn en hvit i sola. En helt mørk flate absorberer alt lys, og lys er varme. Det er det samme prinsippet som gjelder i Polhavet når vi snakker om is versus åpent hav. Når havet varmes opp fremskyndes smeltingen av is. Dette blir en selvforsterkende løkke som får store konsekvenser siden isen i Arktis reflekterer veldig mye solstråling, forklarer Dag O. Hessen, professor i biologi ved Universitetet i Oslo. I boka «Karbon – en uautorisert biografi», skriver han om dette fenomenet som på fagspråket kalles «albedo».

Hessen er urolig. Ikke bare på grunn av reduksjonen av havis i Arktis – det er summen av alarmerende klimanyheter som gjør ham skremt.

– Det er svært alvorlig det som skjer nå. Vi har i dag en CO₂-økning i atmosfæren som vi ikke har sett på millioner av år. Det er snakk om en massiv oppvarming, og jeg mener det er feil ikke å påpeke hvor dramatisk det er. Samtidig er det viktig å få fram at togradersgrensen som er satt som et mål på hva

naturen kan tåle, ikke betyr at verden går til helvete om temperaturen stiger med to grader. To grader er fortatt bedre enn tre. Alt vi gjør for å redusere utslippene er av det gode. Det er viktig å si det tydelig.

Hessen har flere argumenter for hvorfor klimagassutslippene må ned.

– CO₂ bidrar direkte til havforsuring som kan gjøre at algene tar opp mindre CO₂. Dette blir også en selvforsterkende løkke siden en stor del av atmosfærens CO₂ tas opp av alger. Algene er dessuten grunnlaget for det meste annet liv i havet.

Unormalt normalt. Det store spørsmålet mange nå stiller seg er om det allerede er kjørt for havisen i våre nordligste områder siden klimagassutslippene bare ser ut til å øke. Jan-Gunnar Winther, direktør ved Norsk Polarinstitutt, tror fremdeles det er mulig å redde noe av isen.

– Mange av de endringene vi ser i dag, vil bremse opp hvis verdenssamfunnet får til kutt av klimautslipp som monner. Før temperaturen stabiliseres kan naturen imidlertid passere vippepunkt hvor arter forsvinner og isbreer smelter. At havisen smelter betyr ikke at hav-

beveger seg nordover fra land mister isbjørnen sitt naturlige habitat og får vansker med å finne mat.

FOTO: HÅKON MOSVOLD LARSEN/NTB SCANPIX

nivået stiger siden denne isen oppstår i havet. Men mindre havis vil også påvirke isen på land i Arktis. The New York Times skrev nylig at polarforskere har sett at det er en sammenheng mellom ismeltingen og temperaturøkningen på Grønland. Forskerne har observert at mindre havis fører til at det oftere dannes store blokker med varmluft som driver nordover. I april i år ble dette fenomenet observert over Grønland. I hovedstaden Nuuk ble det målt temperaturer på godt over 20 grader. En nylig publisert studie i Geophysical Research Letters viste at isdekket på Grønland har mistet svimlende én trillion tonn is mellom 2011 og 2014. Hvis all isen på Grønland skulle smelte, vil det føre til at havnivået stiger med seks meter. Det vil ikke skje – i hvert fall ikke i overskuelig framtid. Sist gang Arktis var isfritt var antakelig for rundt 125.000 år siden. Men det er hevet over enhver tvil at den raske ismeltingen på Grønland vil få store konsekvenser for klimaet globalt.

Selv om den globale temperaturen har økt, er det store variasjoner i isutbredelsen fra år til år. Værforhold og naturlige svingninger påvirker også isutbredelsen. Det kan derfor være for-

**Det er svært alvorlig
det som skjer nå. Vi har
i dag en CO-økning
i atmosfæren som
vi ikke har sett på
millioner av år.**

Dag O. Hessen,
professor ved UiO

virrende å lese nyhetssaker om isen i Arktis siden det kan være enorme forskjeller fra år til år og gjennom de ulike årstidene. Når det rapporteres om mye is, er klimaskeptikerne raskt ute med å avvise at det er noen sammenheng mellom isutbredelsen og menneskeskapt klimautslipp. Blant klimaforskere flest er det derimot stor grad av enighet om at det er en klar sammenheng. Forskerne bruker gjennomsnittstallene fra de siste tiårene for å underbygge sammenhengen. I snitt har isutbredelsen av havis i Arktis minket med 13 prosent for hvert tiår som har gått siden man begynte med satellittmålinger i 1979. Tar man også med tykkelsen på isen i dette regnestykket, er det gjort beregninger som viser at nesten to tredjedeler av isen har forsvunnet i løpet av de siste 30 årene. Winther ved Polarinstituttet opplever årets observasjoner som foruroligende, men han er ikke overrasket.

– Det unormale har blitt det normale. Endringene er større enn noe vi kan sammenligne med historisk, derfor er det vanskelig å forstå alle konsekvensene de gir. Men at Arktis er i en dramatisk forandring, er det ingen tvil om, sier Winther.

Cruiser gjennom ishavet. Mindre is i Polhavet har gjort Arktis til et attraktivt område for en rekke aktører som ser muligheter til å tjene store penger. I disse dager seiler et luksuriøst, amerikansk cruiseskip med godt over 1000 passasjerer gjennom Nordvestpassasjen. Passasjerene har betalt fra 170.000 til over én million kroner for å være med på den 32 dager lange reisen gjennom ishavet. For 110 år navigerte Roald Amundsen seg gjennom den samme passasjen med «Gjøa». Den gang var dette bare en reise for eventyrere. Amundsen brukte tre år på ferden. I dag er ruta i ferd med å bli en kommersiell ferdselsåre. Det er også Nordøstpassasjen. Den kinesiske shippinggiganten COSCO sender tre skip gjennom passasjen til britiske havner denne sommeren. Shippingselskapet opplyste at de kommer til å bruke denne ruta også framtida. For shippingselskaper og cruiseskip-operatører er et isfritt Arktis derfor godt nytt. Reduksjonen i havis har også ført til at en rekke oljeselskaper har presset på for å få tilgang til

Mindre havis har ført til stor aktivitet i våre nordligste områder. I disse dager seiler et luksuriøst, amerikansk cruiseskip gjennom Nordvestpassasjen.

FOTO: CLEMENT SABOURIN/NTB SCANPIX

blokker i områder opp mot polisen. I mai i år tildelte regjeringen omstridte letelisenser rekordlangt nord i Barentshavet som grenser til Polhavet. Dag O. Hessen er en av mange forskere som har reagert kraftig på at politikerne bruker reduksjonen av havis, drevet blant annet global oppvarming, til å utvinne enda mer olje og gass – som igjen vil føre til økte CO₂-utslipp.

– Det er et helt komplett feilaktig signal å sende. Vi vet at 2/3-deler av de gjenværende fossile ressursene må bli liggende hvis vi skal nå togradersmålet, sier Hessen.

En samlet miljøbevegelse har også engasjert seg i denne saken. Flere miljøorganisasjoner, deriblant Greenpeace, vurderer nå søksmål mot staten. Norsk klimastiftelse publiserte i år en rapport som konkluderte med at 23. konsesjonsrunde bryter med Grunnlovens paragraf 112, der det står skrevet: «Enhver har rett til et miljø som sikrer helsen, og til en natur der produksjonsevne og mangfold bevares. Naturens ressurser skal disponeres ut fra en langsiktig og allsidig betraktning som ivaretar denne rett også for etterslekten.»

Politisk iskant. I Norge har mye av debatten om klimaendringene i Arktis handlet om den såkalte iskanten. Iskanten er blitt en symbolsak av flere grunner. Det er ved iskanten isbjørnen føder unger og jakter sel. Når iskanten beveger seg nordover fra land mister isbjørnen sitt naturlige habitat. Sultne isbjørner som driver rundt på enslige isflak er et av de mest brukte bildene på at det har skjedd dramatiske klimaendringer de siste årene. I iskantsonen foregår en intens primærproduksjon av planteplankton om våren. Dyreplankton beiter på planteplankton som

igjen blir mat for fisk, fugl og sjøpattedyr. Havområdene ved iskanten blir derfor sett på som et unikt økosystem. Hessen har vært med i et forskningsprosjekt der forskerne har sett på effekten av at isdekket endrer seg.

– I Arktis er algene som lever på underkanten av isen viktig for økosystemene. Når isen blir borte forsvinner også isalgene. Isen er også viktig ved at vi hver vår får en markant oppblomstring av alger når isen trekker seg tilbake. Når isdekket blir tidligere borte, blomstrer algene tidligere. Hoppekrepser som spiser på disse algene kommer til dette området til en bestemt tid. Hvis matfatet er tomt når de kommer, vil dynamikken i økosystemet endre seg helt. I et evighetsperspektiv vil det nok gå seg til, men det kan bli dramatisk i en overgangsperiode. Det vi nå ser er at isforholdene er mer uforutsigbare, og det i seg selv gjør det vanskeligere for økosystemene å fungere.

Selve begrepet «iskant» er problematisk siden man kan få inntrykk av at det er en statisk størrelse. I realiteten er iskanten et skiftende havsystem – en isfylt sone mellom åpent hav og heldekende havis. I Norge har det vært politisk enighet om at man ikke skal bore etter olje ved iskanten. Mye av debatten har derfor handlet om hvor iskanten går. I 2015 tegnet regjeringen sin egen iskant basert på gjennomsnittsutbredelsen de siste 30 årene. Problemet var bare at regjeringen brukte en annen definisjon enn Polarinstituttet som hadde innhentet dataene. Ved å flytte grensen lenger nord enn forskernes anbefalinger, kunne regjeringen i år tildele blokkene i 23. konsesjonsrunde og samtidig si at de ikke lå i nærheten av iskanten. Hessen har skrevet under på et opprop mot disse tildelingene.

– At regjeringen opererer med sin egen iskant for å åpne for oljeboring, viser bare hvor amoralske politikere kan være. Men iskanten er egentlig en avsporing. Det viktige er at CO-utslippene må ned, og da kan vi ikke lure oss selv til å tro at vi bare kan fortsette å pumpe opp mer olje hvis vi skal nå togradersgrensen. Det er sikkert mange som tenker at vi er i mål med Parisavtalen. Men den i seg selv gir ingen reduksjoner.

Naturlige svingninger. Selv om den store majoriteten av polar- og klimaforskere er overbevist om at det er en klar sammenheng mellom menneskeskapte klimautslipp og ismeltingen i Arktis, er det fremdeles mange usikkerhetsmomenter. Mye av usikkerheten handler om i hvor stor grad naturlige svingninger påvirker isutbredelsen. For alle som jobber med denne materien vet at reduksjonen i is ikke bare kan forklares ved å vise til økte CO-utslipp og global oppvarming. Marinbiolog og professor Stig Falk-Petersen, som har drevet forskning i Arktis i en årrekke, forteller en historie som viser at det alltid har vært store variasjoner i isutbredelsen i denne iskalde regionen på toppen av verden. Historien viser også at det ikke er nytt å utnytte området til økonomisk gevinst.

– Folk tror ikke på det når jeg sier det, men det er nøye beskrevet. I 1693 gikk to franske fregatter nord for Svalbard og kapret 12 nederlandske skip som drev hvalfangst i Sorgfjorden i Hinlopenstredet.

I 1693 lå iskanten på 82 grader nord. Det er omtrent der den ligger i dag. Professoren som er ansatt ved Universitetet i Tromsø, bruker data basert på loggbøkene fra hvalfangstskutene som drev

Dette er klodens fellesarv på lik linje med regnskogen i Amazonas. Hva som skjer i Arktis er ikke et norsk anliggende.

Truls Gulowsen,
leder i Greenpeace i Norge

Tidligere i år snakket Jan-Gunnar Winther ved Polarinstituttet med utenriksministerne Børge Brende og John Kerry om de dramatiske klimaendringene på Svalbard.

FOTO: EVAN VUCCI/NTB SCANPIX

fangst i dette området helt tilbake til slutten av 1500-tallet. På denne tida var det Holland som regjerte havet. Senere kom britene tungt inn i Arktis. Mot slutten av 1700-tallet flyttet iskanten seg raskt sørover. Ekspansjonen ble sett i sammenheng med vulkanutbruddene på Krakatau og Laki i 1788 og markerte starten på en kald periode som varte helt til 1910. I denne perioden ble det observert havis helt ned til Finnmarks-kysten. Datamaterialet som Falk-Petersen har studert, viser at isen trakk seg raskt nordover igjen etter 1910. I 1931 kunne den kjente havforskeren Harald Ulrik Sverdrup gjennomføre biologiske studier nord for Svalbard, helt til 82 grader nord. På 1940- og 1960-tallet var det to korte perioder med mye is, før isen igjen trakk seg nordover. Siden 2000-tallet har iskanten ligget nord for Svalbard. Hva er så forklaringen på disse svingningene utover vulkanutbruddene på slutten av 1700-tallet? Isutbredelsen i Arktis påvirkes blant annet av styrken på Golfstrømmen som fører med seg varmt vann inn i Polhavet. Dette fenomenet observerte Fridtjof Nansen og Bjørn Helland-Hansen allerede på begynnelsen av 1900-tallet. I dag har polarforskere funnet ut at de lokale temperaturendringene i Barentshavet skjer i sykluser på 70–80 år. Men forskerne har fortsatt ikke noe fasitsvar på hva som er driverne bak disse syklusene. Det finnes heller ikke noe entydig svar på om det er havtemperaturen eller endringene i atmosfæren som kommer til å endre isforholdene mest i nær framtid.

– Dette området har vært varmt før. I vikingtiden var det like mildt og like lite is som i dag. Arktis har alltid vært preget av store klimaendringer, sier Falk-Petersen.

Han understreker at han ikke er en klimaskeptiker. Falk-Petersen tror høye nivåer av CO₂ i atmosfæren påvirker isforholdene, men han vil ikke si noe bombastisk om hvor mye den menneskeskapte oppvarmingen har å si for framtidens isutbredelse. Professoren mener bildet er svært komplekst og utelukker ikke at isen kan trekke seg sørover igjen.

– Målinger fra Argo-bøyer i det sentrale Atlanterhavet viser at temperaturen i Atlanterhavsstrømmen har sunket med 0,8 grader de siste 10 årene. Hvis denne temperaturnedgangen sprer seg til Barentshavet, vil det bety at isgrensen vil flytte seg sørover. Man trenger ikke være rakettforsker for å forstå det. Men jeg vil understreke at det er meget vanskelig å spå om framtida.

Komplisert klima. Hvis iskanten skulle bevege seg sørover igjen, vil det skape en ny debatt her hjemme om de nylig tildelte oljeblokkene i Barentshavet. Flere partier, deriblant regjeringens støtteparti Venstre, har sagt klart ifra at det ikke skal bores ved iskanten. Partiet var sterkt imot de siste tildelingene, og nestleder Olav Elvestuen kalte det hele for «forbannet idioti». Tidligere i år kom klimaforsker Lars Henrik Smedsrud ved Bjerknessenteret med en kraftig advarsel til regjeringen. Professoren ved Nordens største klimaforsknings-senter mener i likhet med Falk-Petersen at mye taler for at isen vil trekke sørover igjen. På kort sikt. «Vi vet ikke når, men det er veldig usannsynlig at det ikke skjer», uttalte Smedsrud til Dagens Næringsliv. Olje- og energiminister Tord Lien avviste påstanden som «rene spekulasjoner». Smedsrud og forskerne ved Bjerknes-

Det unormale har blitt det normale. Endringene er større enn noe vi kan sammenligne med historisk.

Jan Gunnar Winther,
direktør ved Polarinstituttet

senteret mener de langsomme, naturlige svingningene som påvirker isutbredelsen har fått for liten plass i debatten om isen i Arktis. Professor Smedsrud har samarbeidet med Ingrid Onarheim som skriver doktorgrad om isdekket i Arktis og Barentshavet. Forskerne har sett på hvordan isforholdene har endret seg siden 1850. Datamaterialet de har brukt – som består av meteorologiske rapporter, loggbøker til fangstmenn og øyenvitneskildringer – ble frigjort av National Snow and Ice Data center i fjor. Disse historiske dataene holder Onarheim og Smedsrud på analysere. Ved å bruke tidsserien tilbake til 1850 har de også funnet store variasjoner i vinterisdekket, spesielt i Barentshavet. Svingningene har nettopp sykluser på mellom 70 og 80 år, og siste kuldetopp var på slutten av 1970-tallet.

– Årsaken til at isen har trukket seg nordover skyldes at det har kommet mye varmt vann fra Atlanterhavet inn i Arktis de siste tiårene. Nå forventer vi en periode med mer kaldt vann. I vinterhalvåret er det ikke usannsynlig at isen kan nå ned mot de utlyste nordøstlige oljeblokkene, sier Onarheim.

Både Smedsrud og Onarheim mener politikerne burde sett nærmere på disse naturlige svingningene før de åpnet for oljeboring. Smedsrud forteller at hvis man kun forholder seg til data fra de siste 30 årene, får man ikke med de lange syklusene som går over 80 år.

– Det finnes ikke noe fasitsvar på i hvor stor grad global oppvarming påvirker iskanten målt opp mot naturlige svingninger. På lang sikt vil det bli mindre is som følge av menneskeskapte utslipp, men fram mot 2050 mener vi

En samlet miljøbevegelse har protestert kraftig mot regjeringens tildelinger av oljeblokker rekordlangt nord i Barentshavet. Greenpeace vurderer å saksøke staten for brudd på Grunnlovens paragraf 112.. Flere er bekymret for at det betyr mer oljeindustri i sårbare områder, og lagde snømenn med plakater. FOTO: BERIT ROALD/NTB SCANPIX

det er veldig sannsynlig at isen vil trekke seg sørover i noen perioder.

Forskerne synes det er uklokt å åpne for boring i dette området, uansett hvor iskanten måtte gå.

– Dette blir utenfor mitt fagområde, men jeg synes Norge burde satse på helt andre ting enn oljeleting framover. Petroleumsalderen er snart over. Alle nordmenn bør være takknemlige for den velstanden og kunnskapen vi har fått, så la oss bruke dette til å dra verden i riktig retning. Skiftet kommer uansett – og vi har sjansen til å være i forkant om vi reagerer nå, sier Smedsrud.

Han tror noe av grunnen til at det ikke skrives så mye om naturlige svingninger handler om at bildet da med ett blir veldig komplisert, og at forskere forsøker å si ting enkelt når de blir oppringt av journalister.

– Det er vanskelig å si to ting på en gang. Det nye er jo den globale oppvarmingen – de naturlige svingningene har alltid vært der, sier Smedsrud og legger til:

– Det vi ikke vet, og som det er reelle diskusjoner om i forskningsmiljøet, er ikke blitt så godt kommunisert. Hva som skjer de kommende tiårene vet vi egentlig lite om.

Jan-Gunnar Winther ved Polarinstituttet tror derimot det er lite sannsynlig at isen vil trekke seg sørover.

– Legger man den siste rapporten til FN's klimapanel til grunn, er det mer sannsynlig at vi får en fortsatt tilbakegang enn det motsatte. Man kan aldri utelukke at naturlige svingninger og spesielle værforhold fører til mer is i enkelte år, men etter min mening er det langt mer sannsynlig at vi får mindre is i Barentshavet enn det motsatte.

Han understreker at klimamodellene

de bruker for å spå om framtida ikke er perfekte.

– Naturen er svært kompleks. Når man lager klimamodeller som beskriver samspillet mellom hav, atmosfære, klimagasser, naturlige- og menneskeskapte påvirkninger og tilbakekoblingsmekanismer, må det bli en forenkling av naturen selv. Klimamodellene er ikke perfekte, men når man bruker ulike modeller kommer retningen på utviklingen godt fram: Arktis varmes opp raskere enn resten av verden og den utviklingen forventes å fortsette.

Miljøbevegelsen truer. For noen måneder skrev medier over hele verden om den italienske pianisten og komponisten Ludovico Einaudi. Pianisten fremførte sitt egenkomponerte stykke «Elegy for the Arctic» på en miniplattform som drev rundt mellom isflakene utenfor Svalbard. Videoen ble laget i regi av Greenpeace.

– Hensikten var å gjøre noe nytt for å skape bredere oppmerksomhet om klimaendringene og hvordan de endrer verden. Responsen har vært overveldende, pianostykket har blitt en av våre aller mest sette videoer. Og det ble langt vakrere og sterkere enn i hvert fall jeg hadde forestilt meg, sier Truls Gulowsen, leder for Greenpeace i Norge. Han forteller at det har vært mye vanskeligere å skape engasjement rundt det som skjer i Arktis enn i Lofoten og Vesteraalen.

– Arktis ligger øde til og veldig få har vært der, men området er ikke mindre sårbart av den grunn. Dette er klodens fellesarv på lik linje med regnskogen i Amazonas. Hva som skjer i Arktis er ikke et norsk anliggende. I praksis er Norge det mest aggressive landet når vi

Jeg mener det er livsfarlig å fortsette debatten som om dette er noe som bare vil ordne seg.

Dag O. Hessen,
 professor ved UiO

snakker om oljeutvinning nær politen. Det er bare Norge som har en aktiv oljevirkingsomhet. Det er bare vi som kjører på med statssubsidierte lisensrunder i dette området. Jeg mener den 23. konsesjonsrunden har vært et hastverksarbeid fra A til Å, sier Gulowsen.

Greenpeace jobber i disse dager med et søksmål mot staten for å få stanset oljeletingen nord i Barentshavet.

– Vi mener vi har en sterk sak, men har ennå ikke konkludert om vi faktisk vil gå til retten. Grunnlovens paragraf 112 har aldri tidligere vært prøvd, så dette er upløyd mark, sier Gulowsen. Han mener regjeringens politikk i Arktis er direkte uansvarlig med tanke på framtidens klima – og er også sikker på at oljeutvinning i dette området blir ulønnsomt.

– Dette er et område med voldsomme værskifter. Det er helt ulikt norskekysten selv om oljeselskapene sier noe annet. Alle som har vært på et skip i Arktis skjønner det.

Professor Dag O. Hessen tror også det er dårlig økonomi i det regjeringen har satt i gang. Men uansett om det er økonomi i oljevirkingsomhet i nord eller ikke, mener han vi bare har ett valg.

– Når havet blir varmere, vil det føre til mer issmelting. Det er uomtvistelig. For å få gjort noe med det, må vi redusere utslippene. Det handler om å tilpasse seg til et nytt samfunn som uansett vil komme, sier Hessen og legger til:

– Jeg vet det gir en følelse av avmakt å bare komme med skremsel, men jeg mener det er livsfarlig å fortsette debatten som om dette er noe som bare vil ordne seg.